

Canan PA ALIO LU¹

SEMANTIC AND PHONETIC ANALYSIS OF RUSSIAN WORDS AT KARS REGION

ABSTRACT

Article is devoted for learning lodged on the Turkish grounds and having strong influence on a Turkish spoken language at Kars region. The basic part of work is devoted research of Russisms at Kars region. Thus having found out loan elements, Russian loan words in Turkish dialects which used at Kars region, have been subjected the linguistic analysis with a support on authoritative dictionaries and scientific publications in Russian and Turkish science of languages.

Key Words: Russian, Turkish, Loans, Dialect, Semantics, Phonetics

¹ Gazi Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, cananpasali@gmail.com

1877-78 . – ,

1878 1917 .

100

(2007; http://www.molokane.org/places/Turkey/Kars/2007_Molokan_short_film.html).

19 ,

«aku ka» (I dir).
(TDK, <http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/?kategori=derlay&kelime=i%FEkaf>).

«ganfet» (*Sarıkamı – Kars),
(*ri li – Bayburt) (*Bulanık – Mu) (TDK, <http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/?kategori=derlay&kelime=ganfet>).

(, 1935: 1452).

«ganfet» (ganfet)

«schaffen» (, 2005: 416) -
"schaff" (, 1987 : 447).
(Tietze, 1957: 29).

», « »

(Çaya zı, Arpalı * av at – Artvin) «i kaf –
» (TDK, <http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/?kategori=derlay&kelime=i%FEkaf>).

– «i kap – » (TDK, <http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/?kategori=derlay&kelime=i%FEkap>).

« », « » « »: / f / > / p /

XVIII - " " " - " ".
(, 2005).

(, 1998; 7783).

— —

(, 1997: 332). « »

« » « » ()».

« »

" (, 1938: 89)

XIX :
(, 2000: 1497).

« »
, " ".
, " inel".
— (, 1997: 697). « »

() " " :
« » (, 1987 : 559).
" " " " « »
(, 1910-1914 : 251) .
« » (, 2001: 281).

(, 1940: 50).

« »
" " " " [s p ok], - " " "
[s p gi], " "

Sapıh: "sapıh – "
(TDK, <http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/?kategori=derlay&kelime=sapıh>).
"sapıh" " "

." "

" " " ". (>)

Sabuk: (Tirebolu –Giresun) " "

" " (TDK, <http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/?kategori=derlay&kelime=sabuk>). "sabuk"

– altı ince, hafif ve yumu ak çizme" (Eren, 1960: 338). " " " ", " " – " ", " " ". (>),

" "

Zappik: " "

"zappik - " (Tietze, 1957: 27). " "

– ököleri demirli yarım çizme" (TDK, <http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/?kategori=derlay&kelime=zappik>). " "

" " " ". " " " " "

(>)

" " – XVII (, 2001: 298) "soldat"

: "soldato", soldare,

soldo - " " , , 1910-1914 : 352). (Gemalmaz, 1978: 269). " " " "

" "

1997:745). – , (,

" – saldat" " "

– Rus askeri".

" – saldat"
– ri yarı ve uzun boylu kimse" (TDK,
<http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/?kategori=derlay&kelime=saldat>).

" " "
[s l dat] - ,
" " "
"saldat". " "
" " : > Saldat.

- , (, 1997: 554).

"folk"
"folc", (, 1999 : 53).
" l gu - ", "plebes",
" " (, 1987 : 311).

*pel- « ; « " »
(, 1910-1914 : 94). , " " (, 2001: 243).

" " , « » , « » (, 2005: 304). (TDK,
<http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/?kategori=derlay&kelime=bolc>).

XV . IX-

XVI-XVIII .

- , (, 2006 : 1063).

" "

" "

" "

(, 2006 : 492) I, 1700 . " "

: "Mundstück"

«Mund – » «Stück – » (

(Zellice *Arpaçay –

Kars) , 2001: 193). (Tietze, 1957: 23). " "

:

,

,

,

(, 1997: 370).

" "

– "sigara a ızlı ı"

(TDK, <http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/?kategori=derlay&kelime=m%FC%FEt%FCk>).

" "

"ü", " " . > Mü tük

– , , ,

(TDK, <http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/?kategori=derlay&kelime=%E7%F6r>).

" "

" "

« , » . < < *k rt

, (, 1998: 2709).
" " (phan, Erkinis *Yusufeli –Artvin)
.
"köpek kovalama ünlemi
" (TDK, [http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/? kategori=derlay&kelime=kud](http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/?kategori=derlay&kelime=kud)).

" " " ". >
.
— —
.
1921
.
.

« kt » (, 1987 : 256).
» (, 2005: 287).
(Tietze, 1957: 24).

: Peç (TDK, <http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/?kategori=derlay&kelime=pec>)

: Pej (Gemalmaz, 1978: 257)

: Piç (TDK, <http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/?kategori=derlay&kelime=p%FD%E7>)

: Pec

: Piç (TDK, [http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/? kategori=derlay&kelime=pi%E7](http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/?kategori=derlay&kelime=pi%E7))

: Peçka

« » : " (Tietze, 1957: 24).

786). — " " (, 2006 : " " ". " " : (, 1940: 1233).

' (, 1997: 877). ' " " (Tietze, 1957: 7). " "

— .) (, 1997: 761). « » " (, 1987 : 743). (, 2005: 375) , "tustaan" (, 1998: 6830). (Tietze, 1957: 28). « » :

’ (, 2006 : 467). , (, 1940: 477).

“Af ar, Pazarören *Pınarba ı Kayseri” «istiken – » (TDK, <http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/?kategori=derlay&kelime=istiken>).

« », « » « » « »

«istiken»
Bir isteken çay ver.
«istikan».
«istikan»
(TDK, <http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/?kategori=derlay&kelime=istikan>).

«isdikan –
«isdikan»
(TDK, <http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/?kategori=derlay&kelime=isdikan>).

—
(1940: 526).
304),
«istikan» (2001:
«istikan»,
«istikan» (2005: 377) XVII
(Gemalmaz,
1978: 165).

, ,
,
;
, - .
,
1917 .: ; ,
,
:
,
(, 2000: 1271-1272).
.
.
(
) « » «istol – ».
« »
>
" ". "istol"
. (Ba lıca *Ardanuç–Artvin, Kol *Posof – Kars, Erzincan)
" " (TDK, <http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/?kategori=derlay&kelime=isdol>).
(eybler *Ulubey – Ordu,
) «isdol
- ».
« », « », « »
« ». >
" sdol" " "
(TDK, <http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/?kategori=derlay&kelime=istol>). «istal – »
(TDK, <http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/?kategori=derlay&kelime=istal>). « »,
,

« », « » « », >

— — (, 2006 : 302).

" " XI

» (, 2005: 59). " " : « :

- (, 1935: 240),

, 1/40 , 12 (, 1997: 71).

« »

" " « »

[vı dro]. " "

« —

vedre» :

Arpaçay – Kars (Olçay, Ercilasun ve Aslan, 1988; 397)

Rize

Akarsu *Ardanuç, *Yusufeli, Balıklı * av at – Artvin

*Çıldır, *Arpaçay – Kars

Rumeli

im irli, Güneyce * kizdere Rize

Vedire: " " " -i",
" " " ". "Vedire"
(TDK, [http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/](http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/?kategori=derlay&kelime=vedire))

Bedre: " " " " " "
" " " "bedre"
:

Göcek, Ersis *Yusufeli – Artvin

Erzurum

*Ahlat –Bitlis

Ankara

Bedire: " " " " "
" -d" " -r" " " "
" " " "bedire"
:

Erzurum (Gemalmaz, 1978: 39)

*Refahiye çevresi – Erzincan

*Bulanık – Mu (TDK, <http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/?kategori=derlay&kelime=bedire>)

–
,
(
" " " " " " 1997: 355).
-
(
, 2001: 186).
(
, 2005: 233).
" " " " " " :
,
.

3-5

(.)– , (, 2006 : 275).

(Tietze, 1957: 22).

[mı ok].

Me ik:

*Bergama – zmir, * ebinkarahisar –Giresun, Erkinis *Yusufeli –Artvin, Erzurum, Kars ve köyleri (TDK, <http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/?kategori=derlay&kelime=me%FEik>)

Me ük:

Mö ök:

" " " " "ö". > mö ök (TDK, <http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/?kategori=derlay&kelime=m%F6%FE%F6k>)

471).

(Eren, 2003: 160).

:

,

-

,

,

(, 2006 : 717).

(Cevizli, Kirazlı * av at – Artvin)

(Zermut – Gümü hane)

"

"

"

,

– dalavere, inkar" (TDK, <http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/?kategori=derlay&kelime=atkaz>).

[t kaz],

"

"

[t kaz],

.

" "

" "

,

.

>

.

,

,

,

.

:

.

,

,

,

.

,

,

,

.

,

,

,

.

,

.

,

.

.

> isteken

-----, “Malakanlar Kısa Filmi” (20 Kasım 2007) 27 Kasım 2011.
http://www.molokane.org/places/Turkey/Kars/2007_Molokan_short_film.html

Eren, Hasan. “Anadolu A ızlarında Rumca, slâvca ve Arapça Kelimeler”. TDAY-Bellekten, 1960. 295-371.

———. “Anadolu Türkçesinde Yabancı Ögeler”. TDAY-Bellekten, C: II. 2003. 157-170.

Gemalmaz, Efrasiyap. Erzurum li A ızları, nceleme-Metinler-Sözlük ve Dizinler. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Basımevi. Cilt 3. 1978.

Olcay, Selahattin, Ercilasun, B. Ahmet ve Aslan, Ensar. Arpaçay Köylerinden Derlemeler. Ankara: TDK yayınları, 1988.

Tietze, Andreas. “Slavische Lehnwörter in der türkischen Volkssprache”. Oriens X, 1957. 1-47

Türkiye Türkçesi A ızları Sözlü ü. Türk Dil Kurumu.
<http://www.tdkterim.gov.tr/ttas/>

« , »,1953. , . 22.-

1998. , : , ,

. 2006 3

1. :

———. 2006 3 2.
:

———. 2006 3 3.
:

“ ” (08 2005)
<http://www.rg.ru/2005/07/08/koroleva.html>

« , » , 2005. :
. : , 2000.

.., 1997. . - 4- . -

.1. : . . . 1910-1914 .

—1910-1914 . . . 2. :

1938; . 4, ., 1940. : 4 . . 1. ., 1935; . 2. .,

. ., 1987 . . . 3. :

—1987 . . . 4. :

. . . . 1999 . -

. . 1. : « »

.2. : « »

, 2001. :